

Н. В. Бігари,

*слухач магістратури кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування,
Національний університет охорони здоров'я України імені П. А. Шупика*

ORCID ID: 0000-0002-3544-9831

С. П. Кошова,

*старший викладач кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування,
Національний університет охорони здоров'я України імені П. А. Шупика*

ORCID ID: 0000-0002-7637-4311

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.7.128

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

N. Bigari,

Master's student of the Department of Healthcare Management and Public Administration,
Shupyk National Healthcare University of Ukraine Kyiv, Ukraine

S. Koshova,

Senior Lecturer of the Department of Healthcare Management and Public Administration,
Shupyk National Healthcare University of Ukraine Kyiv, Ukraine

MAIN DIRECTIONS OF DEVELOPMENT OF FINANCIAL AND ECONOMIC POLICY OF THE STATE

Статтю присвячено дослідженню теоретичних та практичних аспектів фінансово-економічної політики держави. Виявлено, що з метою реалізації фінансово-економічної політики виникає необхідність пошуку нових концептуальних підходів до забезпечення фінансової стійкості національної економіки. Фінансово-економічна політика країни має здійснюватися з урахуванням тенденцій соціально-економічного розвитку та використанням досвіду країн з розвинутою економікою. Головним завданням фінансово-економічної політики є забезпечення відповідними фінансовими ресурсами реалізацію тієї чи іншої державної програми соціально-економічного розвитку. Розкрито мету та завдання фінансово-економічної політики, що формуються відповідно до того, яка модель економічної системи прийнята в державі та яка кінцева мета економічної діяльності визначена її політичними силами. Виявлено, що у складі фінансової політики варто виділяти два основних напрями: бюджетно-податкову політику (фіскальну) та грошово-кредитну (монетарну) політику. Бюджетно-податкова об'єднує зусилля щодо реалізації заходів в галузі податкової та інвестиційної політики, а також політики управління державними витратами та державним боргом; грошово-кредитна передбачає управління грошовою емісією, цінами, валютними та кредитними операціями й процентною ставкою. За допомогою бюджетного механізму формуються сприятливі умови для розширеного відтворення фінансових ресурсів в усіх сферах економіки та досягнення стійкої рівноваги фінансової системи, що в період ринкових трансформаційних процесів є ключовою проблемою фінансової стабілізації економіки. Проаналізовано основні проблеми фінансово-економічної політики та запропоновано перспективні напрями підвищення її ефективності. Обґрунтовано, що ефективна державна фінансово-економічна політика має бути спрямована на створення сприятливих умов для стійкого розвитку соціально-економічної сфери, а також формування нових механізмів розвитку сучасної фінансової системи, враховуючи особливості розвитку економіко-політичної ситуації та зовнішні ризики та загрози.

The article is devoted to the study of theoretical and practical aspects of financial and economic policy of the state. It is revealed that in order to implement financial and economic policy there is a need to find new conceptual approaches to ensure the financial stability of the national economy.

The financial and economic policy of the country should be carried out taking into account the trends of socio-economic development and using the experience of countries with developed economies. The main task of financial and economic policy is to provide appropriate financial resources for the implementation of a state program of socio-economic development. The purpose and tasks of financial and economic policy are revealed, which are formed in accordance with what model of economic system is adopted in the state and what is the ultimate goal of economic activity determined by its political forces. It was found that the composition of financial policy should be divided into two main areas: fiscal policy (fiscal) and monetary (monetary) policy. Budget-tax unites efforts to implement measures in the field of tax and investment policy, as well as public expenditure and public debt management policy; monetary provides for the management of money issue, prices, currency and credit operations and interest rates. With the help of the budgetary mechanism, favorable conditions are created for the expanded reproduction of financial resources in all spheres of the economy and the achievement of a stable balance of the financial system, which is a key problem of financial stabilization of the economy during market transformation processes. The main problems of financial and economic policy are analyzed and perspective directions of increase of its efficiency are offered. It is substantiated that an effective state financial and economic policy should be aimed at creating favorable conditions for sustainable development of the socio-economic sphere, as well as the formation of new mechanisms for the modern financial system, taking into account the peculiarities of economic and political situation and external risks and threats.

Ключові слова: держава, фінансово-економічна політика, державне управління, бюджетна політика, грошово-кредитна політика.

Key words: state, financial and economic policy, public administration, budget policy, monetary policy.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

В умовах сучасних процесів глобалізації та інтеграції фінансово-економічна система України є складною та багатофункціональною, що потребує нових підходів і рішень в регулюванні та управлінні. Ефективність функціонування національної економіки детермінується її можливістю адекватної та гнучкої реакції на проблеми, що виникають на кожному етапі розвитку. В сучасних умовах з особливою гостротою проявляються виклики, що зумовлені динамікою технологічного розвитку, посиленням конкуренції на світових ринках, необхідністю задоволення постійно зростаючих суспільних вимог, пошуком нових підходів до забезпечення ефективної компліментарності складових стійкого розвитку, посилення вимог до збалансованості національних інтересів, зваженим балансуванням між перманентним проявом нових можливостей та загрозами в умовах швидкого розповсюдження кризових явищ. Здатність національної економіки розвиватися в тренді значною мірою залежить від дієвості фінансово-економічної політики.

Державне регулювання, що забезпечує реалізацію економічних функцій держави, здійснюється за допомогою проведення фінансово-економічної політики, що представляє собою систему цілеспрямованих заходів держави в галузі управління економікою, процес реалізації суспільних інтересів, сформованих в контексті визначених цінностей та потреб.

Інструментарій сучасної фінансово-економічної політики знаходиться у протиріччі зі стратегічними цілями цієї політики. Раніше оголошені стратегічні цілі економічного розвитку та загострення геополітичної ситуації вимагають ефективного рішення в найближчій

перспективі проблем проведення структурних перетворень в економіці, прискорення темпів економічного зростання, модернізації провідних галузей економіки та створення передумов для формування інноваційної моделі розвитку.

З метою забезпечення стабільного економічного розвитку фінансово-економічна політика спирається на створення інститутів розвитку, на застосування різних державних та регіональних програм, формування інструментів управління довгостроковим розвитком у вигляді довгострокових прогнозів розвитку країни та територій, систем стратегічного управління економікою, що відповідає внутрішнім потребам розвитку економіки та суспільства.

Механізм здійснення фінансово-економічної політики повинен включати комплекс заходів та інструментів, спрямованих на забезпечення макроекономічної стабільності держави. Державне управління та регулювання є тим чинником активізації розвитку економіки, що має стати складовою загальнодержавної стратегії розвитку економіки. Доцільним і актуальним питанням є вдосконалення теоретико-методологічних основ та напрямів фінансово-економічної політики, підвищення рівня ефективності її адаптації в процесі регулювання економічних циклів та посилення дієвості механізмів щодо підвищення конкурентоспроможності.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Значний внесок у дослідження теоретичних та практичних проблем реалізації фінансово-економічної політики досліджували такі вітчизняні науковці, М. Алек-

**Таблиця 1. Визначення терміну
"фінансово-економічна політика"**

№ з/п	Характеристика
1	Фінансово-економічна політика – це сукупність заходів, методів, важелів, інструментів, зорієнтованих на реалізацію фінансової стратегії щодо формування певного фінансового середовища
2	Фінансово-економічна політика – це сукупність заходів держави з організації та використання фінансів для забезпечення її економічного і соціального розвитку
3	Фінансово-економічна політика – сукупність спектру заходів, методів, інструментів зорієнтованих на розробку та реалізацію фінансової стратегії щодо формування визначених параметрів фінансового простору
4	Фінансово-економічна політика – це сукупність цілеспрямованих державних заходів щодо формування та ефективного використання фінансових ресурсів країни, передбачених відповідно до обраної моделі соціально-економічного розвитку, які містять у собі ресурси її окремих регіонів, секторів економіки, підприємств і домогосподарств для забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку на основі використання відповідних фінансових та монетарних важелів та створення відповідного інституційного середовища, що сприяють реалізації цієї політики
5	Фінансово-економічна політика – це сукупність цілеспрямованих державних дій і заходів розподільчого і перерозподільного характеру, які реалізуються через фінансову систему щодо організації та використання фінансових відносин відповідно до засад соціально-економічного розвитку суспільства з метою забезпечення зростання ВВП країни і підвищення добробуту її громадян
6	Фінансово-економічна політика – це сукупність державних заходів, спрямованих на мобілізацію ресурсів, їх розподіл та використання для виконання державою своїх функцій

Джерело: складено за [1; 8; 9; 10; 12; 14].

сеєнко, М. Богачевський, С. Буковинський, О. Васирик, О. Ватаманюк, І. Верба, В. Геєць, А. Даниленко, В. Д'яченко, В. Зимовець, Т. Єфименко, О. Ковалюк, М. Крупка, І. Лютий, І. Михасюк, О. Мозговий, С. Науменкова, С. Огороднік, В. Опарін, К. Павлюк, Ю. Пасічник, Д. Полозенко, Б. Пшик, М. Романовський, М. Савлук, О. Стефанишин, В. Твердохлєбов, В. Федосов, І. Чугунов, С. Юрій та інші. Проте, незважаючи на важливість отриманих результатів, доцільним є детальніший розгляд питань щодо теоретико-методологічних проблем вітчизняної фінансово-економічної політики в умовах процесів суспільної трансформації.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження основних проблем та напрямів фінансово-економічної політики держави в умовах структурної економічної трансформації.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Фінансово-економічна політика представляє собою сукупність різних напрямів, які формують політику держави. Основними елементами, що складають фінансово-економічну політику є грошово-кредитна політика, бюджетно-податкова політика, інвестиційна політика, регулювання доходів, зовнішньоекономічна політика.

Теорія фінансової політики представляє собою методологічно неоднорідну сукупність результатів довгих наукових пошуків. Аналізуючи історію розвитку основних напрямів та шкіл сучасної економічної теорії, практику використання сформованих рекомендацій при визначенні економічної політики, можна зробити ви-

сновок, що починаючи з ранішніх етапів становлення суспільства, економічні ідеї та теорії розвивались у рамках методології державного втручання в хід економічних процесів. Діапазон поглядів на роль держави в економічному житті суспільства дуже широкий — від повного заперечення до закликів використовувати більш жорсткі форми.

В економічній літературі нема єдиних систематизованих підходів до визначення сутності фінансово-економічної політики, її специфічних ознак, напрямів формування та реалізації. Вихідною точкою дослідження є осмислення поняття "фінансово-економічна політика". Головне значення має слово "політика". В основі політики — передусім економіка, економічні явища і процеси; економічні інтереси, потреби та цілі [7].

Водночас політика активно впливає на економіку та розвивається за властивими їй законами і закономірностями [15].

Політика та економіка — найважливіші підсистеми суспільства. В найбільш загальному розумінні функції економічної підсистеми зводяться до матеріального забезпечення життєдіяльності суспільства, а функції політики направлені на забезпечення стабільного розвитку суспільної системи, її регулювання та збереження.

Розуміння фінансової політики є предметом багатьох трактувань (табл. 1).

Головною метою фінансово-економічної політики є забезпечення відповідними фінансовими ресурсами реалізації державою та місцевими органами самоврядування покладених на них функцій, а основними завданнями — забезпечення умов для мобілізації фінансових ресурсів в мінімально необхідних розмірах; оптимальний розподіл та раціональне використання фінансових ресурсів; регулювання та стимулювання соціально-економічного розвитку суспільства фінансовими методами; розробка фінансового механізму відповідно до реалій ринкової економіки; створення ефективної системи управління фінансами.

Фінансова політика виступає індикатором політики, що проводиться державою. Проаналізувавши її можна виявити основні напрями державної політики в галузі регулювання підприємництва, державного сектору економіки та економічної системи суспільства загалом. Вона виступає визначальним чинником розвитку зовнішньої політики держави, оскільки формує взаємовідносини між державами з приводу міжнародного валютного регулювання, стану валютних курсів, міждержавних запозичень, а також визначає сферу впливу та інтереси на міжнародній арені.

Від ефективності проведення фінансово-економічної політики держави залежить рівень соціального захисту громадян та інвестиційні можливості держави.

Основними завданнями державної фінансово-економічної політики є:

— формулювання, розвиток і підтримка функціонування фінансового механізму виходячи з цілей і стратегій фінансової політики;

— забезпечення належного регулювання, стимулювання і контролю за економічними і соціальними процесами, використовуючи фінансові методи;

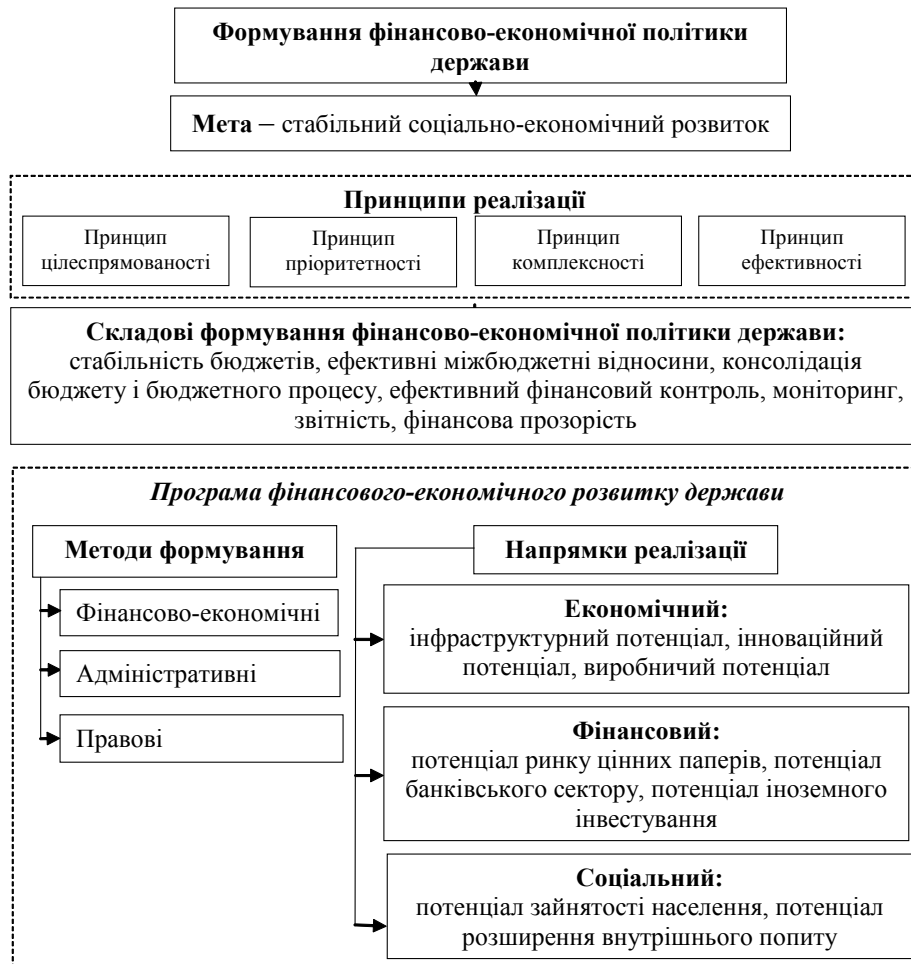

Рис. 1. Формування фінансово-економічної політики держави

Джерело: складено за [6; 11].

— створення умов для максимізації обсягів фінансових ресурсів, які формуються державою;

— реалізація механізмів раціонального розподілу і використання сформованих фінансових ресурсів; налагодження ефективної системи управління державними фінансами [5].

На фінансову політику держави впливають чинники, сформовані під впливом економічних умов, що склалися на певному етапі господарського розвитку. Структура формування фінансово-економічної політики в системі регулюючих заходів державного впливу на економіку представлено на рисунку 1.

Зміст фінансово-економічної політики є багатограним процесом та може бути представлений як єдність трьох складових частин:

- розробка науково обґрунтованих концепцій розвитку фінансів;
- визначення основних напрямів використання фінансів на поточний період та на перспективу;
- здійснення практичних дій для досягнення поставленої мети.

Реалізація основних напрямків такої концепції сприятиме позитивній динаміці соціально-економічного розвитку України. Для успішної реалізації фінансово-економічної політики використовується механізм, що передбачає саморозвиток системи за рахунок внутрішніх ресурсів і джерел відповідно до власної програми фінансового розвитку.

Пріоритетними заходами державної фінансової політики, вжиття яких відбувається в країнах з розвинутою та трансформаційною економікою, є підвищення фіскальної ефективності податкової системи, вдосконалення системи управління державними фінансами, підвищення дієвості механізму середньострокового бюджетного планування та прогнозування. Також до них належить зниження показників структурного дефіциту бюджету та державного боргу, оптимізація видаткової частини бюджету [2].

Систематизуючи праці вітчизняних науковців щодо дослідження вітчизняної фінансово-економічної політики можна зробити висновок, що її проблемними наслідками є низька конкурентоспроможність та відсутність динаміки зростання національної економіки, а також повільне впровадження нової моделі фінансового механізму. Тільки системне вирішення зазначених проблем належним чином дасть країні можливості поступального розвитку. За наявного ресурсного потенціалу та належного фінансового забезпечення його відтворення країна має всі можливості займати вищі позиції в рейтингах серед найрозвинутіших країн світу.

До основних складників фінансово-економічної політики можна віднести бюджетну політику, грошово-кредитну політику та політику управління державним боргом. Ці види розкривають сутність, напрями й меха-

нізми формування фінансової політики держави загалом, адже саме від їх показників залежать економічний розвиток та бюджетна безпека країни.

Як один з основних інструментів реалізації економічної політики країни, бюджетна політика значною мірою визначає місце та роль держави у регулюванні економічних процесів та забезпеченні макроекономічного зростання. Дії держави з визначення ключових завдань та кількісних показників формування дохідної та видаткової складових бюджету, управління дефіцитом бюджету та державним боргом формують сутність бюджетної політики [3]. Саме завдяки їй дієвому проведенню реалізуються соціально-економічні заходи подолання наслідків кризових явищ.

Аналізуючи структуру доходів і витрат Зведеного бюджету України протягом 2015—2019 рр., можна зробити висновок, що доходи протягом цього періоду зросли майже у 2 рази — з 652 млрд грн до 1289,8 млрд грн. Проте темпи приросту доходної частини суттєво зменшуються у 2015 р. — 43%, у 2019 р. — 9%. Така динаміка свідчить про наявність недоліків у бюджетно-податковій політиці, яка здійснювалась у даний період, та про необхідність її суттєвого вдосконалення (рис. 2).

Також у період 2017—2019 рр. спостерігається зростання дефіциту Зведеного бюджету України майже в 2 рази. На основі негативної тенденції можна зробити висновок, що в Україні проводиться неефективна політика щодо управління бюджетними доходами протягом тривалого часу. В такій ситуації виникає необхідність удосконалення бюджетної політики, як складової фінансово-економічної політики шляхом збільшення обсягів надходження податкових коштів.

До найважливіших напрямів активізації бюджетної політики України варто віднести такі: ресурси, залучені для фінансування дефіциту бюджету доцільно направляти на посилення інвестиційної діяльності; мобілізовані грошові кошти необхідно використовувати для вирішення економічних та соціальних проблем з врахуванням не тільки поточних, а й середньо- та довгострокових перспектив; залучення ресурсів державою не повинно негативно впливати на розвиток вітчизняного бізнесу та проведення міжнародних фінансових операцій з метою стабілізації фінансового розвитку країни варто застосовувати заходи щодо антиінфляційного регулювання; підвищення ефективності витрат бюджету.

Ще одним напрямом фінансово-економічної політики є грошово-кредитна політика. Під якою розуміють забезпечення стійкості грошового обігу через управління емісією, регулювання інфляції та курсу національної грошової одиниці, забезпечення своєчасності та безперервності розрахунків в національному господарстві шляхом регулювання діяльності банківської си-

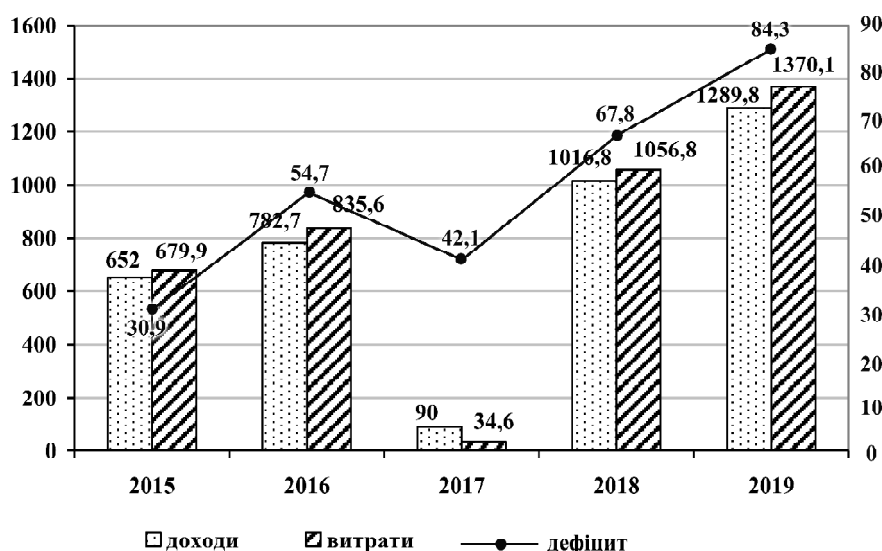

Рис. 2. Динаміка структури Зведеного бюджету у 2015—2019 рр., млрд грн

Джерело: складено за [13].

стеми. Головною метою грошово-кредитної політики є досягнення стійкого зростання суспільного виробництва, стабільного рівня цін, високого рівня зайнятості та балансу зовнішньоекономічної діяльності. Основними інструментами грошово-кредитної політики є: операції на відкритому ринку, зміна норми обов'язкових резервів, облікової ставки, регулювання конкретних видів кредиту та кредитування галузей економіки, регулювання ризику та ліквідності банківських операцій [4].

Динамічні зміни в економіці та фінансово-кредитній сфері вимагають вдосконалення методів та інструментів реалізації грошово-кредитної політики. В інституційному плані на даний час в Україні банки відіграють головну роль в системі фінансового посередництва, акумулювання інвестиційних ресурсів, перевершуючи решту фінансових посередників з економічного потенціалу, тому розвиток кредитних операцій банків з реальним сектором економіки в більшості визначає темпи та характер структурних перетворень.

Формування гнучкої грошово-кредитної політики відповідно до пріоритетних напрямів розвитку України має бути погоджено з загальними механізмами макроекономічного регулювання та залежить від багатьох чинників. В якості основних напрямів, що впливають на результативність фінансово-кредитних інструментів можна виділити:

- створення гнучкого механізму рефінансування як напрямку підтримки банківської ліквідності, тобто створення додаткових можливостей, наслідком чого повинно стати підвищення кредитоспроможності та рівня капіталізації банків;

- лібералізація резервної політики НБУ шляхом розгляду можливості зниження норм обов'язкових резервів;

- підвищення уваги до якості активів, що передаються в забезпечення з метою вирішення проблеми погіршення якості кредитів, що надаються банками;

- перетворення ставок з операцій Центрального банку в оперативний інструмент процентної політики,

орієнтуючись на них формується рівень доходності на різних сегментах фінансового ринку;

— розширення об'єму внутрішнього ринку, створення умов для активних операцій з ресурсами на відкритих ринках [16].

Проблематика макроекономічної нестабільності займає одне з головних місць у сучасній економічній теорії, адже усвідомлення причин та природи такої нестабільності є необхідною умовою для обґрунтування економічної політики, спрямованої на ліквідацію макроекономічних дисбалансів. Системна трансформація економіки України обумовлює необхідність глибокого теоретичного дослідження фінансово-економічної політики. Розуміння та сприйняття цього положення для визначення стратегії та тактики України щодо вирішення низки актуальних соціально-економічних питань.

Сучасні тенденції вносять свої корективи під час вибору пріоритетів та напрямів здійснення фінансово-економічної політики держави. Нині саме у фінансовій сфері сформувались чинники, які спочатку забезпечували економічне зростання, а потім привели до загальної кризи. У зв'язку з цим пріоритети економічної політики кожної країни повинні бути направлені на вирішення проблем саме в системі фінансових відносин. Водночас необхідно пам'ятати, що особливістю теперішнього часу є те, що ми живемо у так званому "плоскому" світі, в умовах глобалізації, тому регулювання економіки та фінансової системи без врахування світових тенденцій розвитку не має сенсу [4].

Для цього необхідно вдосконалити інституційне забезпечення монетарної політики, яка повинна диверсифікувати канали збільшення грошових пропозицій та посилювати функціональну здатність вітчизняної банківської системи. З метою зниження інфляційних ризиків необхідно розширити довгострокове кредитування. Для цього потрібні інституціональні інструменти, що забезпечать усунення структурних дисбалансів та підтримають цільове кредитування. Потрібно активно розвивати спеціалізовані банківські установи для кредитування малого підприємництва та інвестиційно-інноваційної діяльності [2].

Посилення також потребує бюджетна політика в напрямку вдосконалення планування та здійснення як поточних витрат, так і витрат розвитку. Механізми прямого бюджетного фінансування в майбутньому мають поступово трансформуватися в непрямі засоби бюджетної підтримки, що мають більший мультиплікатор впливу. Для цього бюджетні витрати слід поєднувати з компліментарними політиками, що стимулюють орієнтовану на розвиток поведінку в секторах, що нині є отримувачами бюджетних коштів. Підвищення ефективності бюджетних витрат розвитку повинно досягатись на основі їх інституціоналізації в рамках спеціалізованих фінансових установ. Важливим напрямком повинна стати активізація регіонального розвитку. Децентралізація здатна забезпечити високу динаміку економічного зростання, сприяти ефективному використанню бюджетних коштів, формуванню на місцевому рівні сприятливих можливостей для розвитку потенціалу територій. Без системної політики регіонального розвитку загальнона-

ціонального рівня її вплив буде обмеженим, оскільки саме вона формує інституціональне середовище та забезпечує стратегічний розвиток регіонів [5].

В Україні перспективними напрямками фінансово-економічної політики мають стати:

- вдосконалення інституційного середовища фінансового управління;
- підвищення дієвості бюджетної політики;
- вдосконалення заходів щодо валютного регулювання;
- утримання стабільного рівня цін;
- забезпечення збалансованості макроекономічних показників;
- з метою підвищення рівня соціальних гарантій держави удосконалити інституційні засади фінансового забезпечення соціальної сфери.

Для України впровадження системи ефективної державної фінансово-економічної політики повинно також сприяти забезпеченню інноваційного економічного розвитку, підвищенню конкурентоспроможності вітчизняного виробника, рівня й якості життя та закласти підґрунтя для стійкого економічного розвитку. Вибір моделі фінансово-економічного розвитку — це не просто виконання теоретичної концепції, а результат втілення принципів, що залежать від національної особливості кожної країни. Саме на цьому етапі формуються конкурентні переваги держави.

ВИСНОВКИ

Сучасний етап економічного розвитку складний та суперечливий процес з притаманними йому об'єктивними властивостями та закономірностями, адже глобалізація впливає на всі сфери життя суспільства. Місце та роль держави в умовах сучасних глобальних трансформацій обумовлені передусім тим, що розглядається суб'єкт, що забезпечує організацію та збалансоване функціонування всіх елементів соціально-економічної системи. Саме держава встановлює правила роботи та ринкової взаємодії економічних агентів в межах визначеного господарського порядку та здійснює контроль за їх дотриманням. Основою для реалізації зваженої фінансово-економічної політики повинні бути наукова ідентифікація стратегічних пріоритетів розвитку економіки та визначення на цій основі концептуальних підходів та інструментів з метою гармонізації інтересів суспільства.

Основними напрямками державної фінансово-економічної політики мають бути такі:

- фінансове забезпечення пріоритетних напрямів соціально-економічного розвитку держави шляхом впровадження новітніх інноваційних технологій та міжнародного співробітництва;
- вдосконалення інструментів і механізмів державної фінансової системи стимулювання та підтримки;
- за допомогою інструментів державних та регіональних програм забезпечити фінансове забезпечення розвитку інфраструктури й інституціональний розвиток;
- надання пільгового кредитування та податкових канікул суб'єктам господарювання.

Від рівня раціональності фінансово-економічної політики залежать темпи розвитку реального сектору економіки. У широкому сенсі фінансово-економічна

політика — це сукупність цілеспрямованих дій у сфері фінансових відносин. І проводиться вона в кожній ланці і на кожному рівні фінансової системи.

Література:

1. Василик О.Д. Теорія фінансів: підручник. Київ: НІОС, 2000. 416 с.
2. Гатаулліна Е. Державна фінансова політика у країнах з розвинутою та трансформаційною економікою. Економічний вісник університету. 2015. Вип. 27 (1). С. 149—155.
3. Грабчук О.М. Трансформації концептуальних засад бюджетної політики України. Економіка розвитку. 2017. № 3. С. 14—19.
4. Даниленко А.І. Фіскально-бюджетна та грошово-кредитна політика в Україні: проблеми та шляхи посилення взаємозв'язку. Київ: Ін-т економіки та прогнозування, 2010. 455 с.
5. Лисяк Л.В. Бюджетна політика у системі державного регулювання соціально-економічного розвитку України: монографія. Київ: ДННУ АФУ, 2009. 594 с.
6. Лютий І.О. Концептуальні засади та суперечності реалізації фінансової політики держави. Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2005. Вип. 79. С. 4—6.
7. Опарін В. Системний підхід до формування державної фінансової політики. Економіка України. 2011. № 9. С. 93—95.
8. Павлов В.С. Финансы — наша главная забота. М.: Финансы и статистика, 1990. 303 с.
9. Павлов К.В. Управление экономикой с учетом оценки воспроизводственных диспропорций. Економіка промисловості. 2006. № 3. С. 34—39.
10. Парсонс В. Публічна політика: вступ до теорії й практики аналізу політики. К.: Вид. дім-Києво-Могилянська академія, 2006. 549 с.
11. Петрушевська В. Концептуальні основи формування фінансової політики. Актуальні проблеми економіки. 2014. № 8 (158). С. 334—340.
12. Полтерович В. Стратегия модернизации, институты и коалиции. Вопросы экономики. 2008. № 4. С. 4—24.
13. Річний звіт МФУ "Про виконання Державного бюджету України 2015—2019 рр.". Міністерство фінансів України, 2020. URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=51703 (дата звернення: 15.12.2020).
14. Удосконалення і розвиток Державного фінансового контролю і аудиту за надходженням коштів Державного бюджету України та їх використанням. Рахункова палата України. 2020. URL: http://old.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/1005456?cat_id=443 (дата звернення: 15.12.2020).
15. Чугунов І.Я., Мазаракі А.А. Державне фінансове регулювання економічних перетворень: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 376 с.
16. Шумська С.С. Фінансовий потенціал України: методологія визначення та оцінки. Фінанси України. 2007. № 5. С. 55—64.
2. Gataullina, E. (2015), "Public financial policy in countries with developed and transformational economies", *Ekonomichnij visnik universitetu*, vol. 27 (1), pp. 147—155.
3. Grabchuk, O. M. (2017), "Transformations of conceptual bases of budgetary policy of Ukraine", *Ekonomika rozvitku*, vol. 3, pp. 14—19.
4. Danilenko, A. I. (2010), *Fiskalno-byudzhetna ta groshovo-kreditna politika v Ukrayini: problemi ta shlyahi posilennya vzayemozv'yazku* [Fiscal and monetary policy in Ukraine: problems and ways to strengthen the relationship], *In-t ekonomiki ta prognozuvannya*, Kyiv, Ukraine.
5. Lisyak, L. V. (2009), *Byudzhetna politika u sistemі derzhavnogo reguluvannya socialno-ekonomichnogo rozvitku Ukrayini: monografiya* [Budget policy in the system of state regulation of socio-economic development of Ukraine: monograph], *DNNU AFU*, Kyiv, Ukraine.
6. Lyutij, I. O. (2005), "Conceptual bases and contradictions of realization of financial policy of the state", *Visnik Kiyivskogo universitetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*, vol. 79, pp. 4—6.
7. Oparin, V. (2011), "A systematic approach to the formation of public financial policy", *Ekonomika Ukrayini*, vol. 9, pp. 93—95.
8. Pavlov, V.S. (1990), *Finansy — nasha glavnaya zabota* [Finances are our main concern], *Finansy i statistika*, Moscow, Russia.
9. Pavlov, K.V. (2006), "Management of the economy taking into account the assessment of reproductive disparities", *Ekonomika promislovosti*, vol. 3, pp. 34—39.
10. Parsons, V. (2006), *Publichna politika: vstup do teorii i praktiki analizu politiki* [Public policy: an introduction to the theory and practice of policy analysis], *Vid. dim Kiyev-Mogilyanska akademiya*, Kyiv, Ukraine.
11. Petrushevskaya, V. (2014), "Conceptual bases of financial policy formation", *Aktualni problemi ekonomiki*, vol. 8 (158), pp. 334—340.
12. Polterovich, V. (2008), "Modernization strategy, institutions and coalitions", *Voprosy ekonomiki*, vol. 4, pp. 14—24.
13. The official site of Ministry of finance of Ukraine (2020), "Annual reports of the IFIs "On execution of the State budget of Ukraine for 2015—2019", available at: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=51703 (Accessed 15 December 2020).
14. The Accounting Chamber of Ukraine (2020), "Improvement and development of public finance control and audit of the receipt of funds State Budget of Ukraine and their use", available at: http://old.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/1005456?cat_id=443 (Accessed 15 December 2020).
15. Chugunov, I. Ya. and Mazaraki, A. A. (2015), *Derzhavne finansove reguluvannya ekonomichnih peretvoren: monografiya* [State financial regulation of economic transformations: a monograph], *Kiyiv. nac. torg.—ekon. un-t*, Kyiv, Ukraine.
16. Shumska, S.S. (2007), "Financial potential of Ukraine: methodology of definition and estimation", *Finansi Ukrayini*, vol. 5, pp. 55—64.

References:

1. Vasilik, O.D. (2000), *Teoriya finansiv: Pidruchnik* [Theory of finances: Textbook], *NIOS*, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 31.03.2021 р.